

גוט שבת GutSábész

20. évfolyam 48. szám • Ára: 330 HUF • כ"ה

KIADJA: CHABAD-LUBAVICS ZSIDÓ NEVELÉSI ÉS OKTATÁSI EGYESÜLET

Gyertyagyújtás Budapesten: 19:34 • ו' אלול תשע"ח • 2018. 8. 17. • פרשת שופטים • Szombat kimenetele: 20:42

300 vétek büntetésétől menthet meg a tfilin

Zsidó sátor a Szigeten

Idén 23. alkalommal volt kint zsidó sátor a Sziget fesztiválon. Ebben az évben a legnagyobb sikere a tfilinrakásnak volt: déltől késő estig az önkéntesek összesen 376 alkalommal segítettek az érdeklődőknek felvenni az imaszíjat.

A „szigeti küldöttség” vezetőjével, *Faith Asertól* azt is megtudtuk, ezek között rengetegen most először tették fel a tfilint. Ezt az eseményt *kárkáftának* nevezzük, és a Talmud különleges jelentőséget tulajdonít neki: „Ez egy nagyon magasztos dolog, hiszen a Tóra magyarázatai között van egy, ami azt tanítja, hogy 300 vétek alól szabadul fel az ember, ha legalább egyszer felteszi a tfilint” – magyarázza Aser.

A lubavicsi rebbe, Menáchem Mendel Schneerson rabbi több

mint 50 éve indította útjára azt a programot, melynek célja, hogy minél több zsidó férfi vegye fel az imaszíjakat. Asertől megtudjuk, hogy sokan értetlenül állnak ez előtt: mi értelme feltenni valakire a tfilint, aki talán soha többet nem gyakorolja ezt a micvát, és esetleg előtte, utána tréflit eszik? „Az én fizetésem nem lesz több, ha felveszi” – mondja enyhe iróniával Aser. – „A zsidóságban nem mindent vagy semmit alapon megy a parancsolatok betartása: egy micva is micva. Persze figyelni kell a kóser körülményekre: hogy mindkét tfilint felvegye, legyen rajta kipa és ilyenek.”

Mint mondja, általában többféle ellenérve van azoknak, akiket meg kell győzni arról, hogy felvegyék a tfilint: van-

nak a „teológus érvelők”, akik azt mondják, ők spirituális úton kapcsolódnak Istenhez: elég nekik az istenhit, nem kell ehhez „egy bőrdarabot magára tekereni, mintha vérnyomást mérné”. „Ez valójában egy helytelen istenkép. Amit Isten megparancsol, az a megadott út arra, hogyan közeledjünk hozzá helyesen.” Mások azt mondják, hiányzik belőlük az áhítat a tfilin felvételéhez. „Ha valaki azért venné fel, mert megfenyegetném, hogy levágom a szigetjegyét és kirakatom a fesztiválról (nyilván nem tettem ilyet soha), és csak félelemből rakná fel, az ugyanúgy érvényes lenne, az isteni akarat megtestesülése. Mindegy, miért teszi fel. Nem csak az áhítat számít, a cselekedet is.

Iskolakezdési támogatás

A CEDEK Szeretetszolgálat idén is tanszerekkel segíti a rászoruló családokat. Ehhez kérjük az Önök segítségét:

Ha van otthon megunt, de jó állapotú iskolatáska, tolltartó, juttassák el hozzánk, továbbá füzetekre, ceruzákra, temperára, ecsetekre és mindenre, ami az iskolakezdéshez kell, szükség van.

Segítségüket előre is köszönjük!
<http://cedek.hu/iskolakezdési-tamogatás/>

Sóletfesztivál Budapest kóser gasztro-ünnepe

2018-ban negyedik alkalommal kerül megrendezésre a népszerű zsidó gasztrofesztivál a belváros szívében, a Kazinczy utcában. A résztvevők nemcsak négy különböző ország sóletjét, hanem számos más tradicionális zsidó ételt és italt is megkóstolhatnak, ezen túl bepillantást nyerhetnek a kóser konyha és zsidó élet rejtelmeibe. Az EMIH által szervezett egész napos fesztiválon a gasztronómiai élmények mellett élő koncertek, gyermekfoglalkozások, kulturális programok várják az érdeklődőket.

Időpont:

2018. augusztus 26.,
11-21 óra között

Helyszín: VII., Budapest,
Kazinczy utca – a Király utca
és Wesselényi utca közötti
szakaszon

A rendezvény ingyenes!
www.soletfesztival.hu

Hetiszakasz

A háború szabályai

Szakaszunk – *Softim* (5Mózes 16:18–21:9.) – a közigazgatási adminisztráció (bírósg, rendőrség) szükségességének leírásával kezdődik, majd a királyválasztás módját írja elő, ha a nép királyt akar, a környező népek mintájára. Mózes megismételt itt egy sor tilalmat, amit

már ismerünk a Tóra előző könyveiből, majd a menedékvárosok kijelöléséről értekeznek, és azok működési szabályait ismerteti. A szakasz vége felé a hadviselés zsidó módozatait (felhívás a békére) és a hadkötelesek felmentési lehetőségeit ismerteti velünk az Írás.

Zsidó híradó

A 70 éves Izrael Államot ünnepelték a Sziget fesztiválon

Izrael Állam fennállásának 70. évfordulója alkalmából tartottak fogadást mintegy huszonöt ország budapesti misszióvezetőjének részvételével a Sziget fesztiválon.

„Nagyszerű ötlet volt, hogy együttműködési megállapodást kötöttünk a Sziget fesztivállal Izrael Állam 70. születésnapja alkalmából.” – mondta *Joszi Amrani* a meghívott vendégek előtt, akik között a hazai közélet számos ismert személyisége is jelen volt. „Nagyon fontos számunkra, hogy elhozhattuk az izraeli kultúrát Magyarországra, és nagy örömmel tölt el, hogy Orbán Viktor miniszterelnök nemrég tett hivatalos izraeli látogatása nyomán jövőre a magyar kultúrát ünne-

peljük Izraelben. Ez ajándék annak a rengeteg magyar gyökerű zsidónak, aki a mi országunkban él, és ajándék Izrael Állam számára is”.

Fekete Péter, az Emberi Erőforrások Minisztériuma kultúráért felelős államtitkára kiemelte: nagy megtiszteltetés, hogy Izrael Állam fennállásának 70. évfordulója alkalmából a Szigeten beszélhetnek a két ország művészetéről, barátságáról, az egyensúlyról. *Kádár Tamás*, a Sziget főszervezője arra hívta fel a figyelmet, hogy a fesztiválra több mint száz országból érkeznek.

A Sziget és Izrael Állam közötti együttműködési megállapodás eredményeképpen a fesztivál egy hete alatt számos izraeli művész lépett fel.

Istenfélelem a hit tartóoszlopa

Eheti tórai szakaszunkban, a *Softim*ban olvashatjuk a következő sorokat:

„És lesz, midőn majd ül királyi trónján, írja le magának a tannak másolatát egy könyvbe, abból, mely a levita papok előtt van. Legyen nála és olvassa azt életének mindennapjain át, hogy megtanulja félni az Örökkévalót, az ő Istenét, hogy megőrizze a tannak minden szavát és a törvényeket, hogy megtegye azokat.”¹

Bár fenti sorok kifejezetten a királyra vonatkoznak, a Tóra tanulása minden zsidó számára előírás. Vajon miért? Mitől olyan fontos egy vallásos zsidó számára a Tóra-tanulás? A választ ugyancsak a fenti idézetben leljük meg: „hogy megtanulja félni az Örökkévalót.” Isten félelme a hit egyik alapvető eleme, és ez fordítva is igaz: valódi, tartós hit sincs istenfélelem nélkül.

Sokan – tévesen – úgy gondolják, hogy az Istenben való hit egyfajta adottság: az ember vagy képes hinni vagy nem, de a kettő között nincs átjárás. A valóság ezzel szemben az, hogy a

hit, minden ember egyik alapvető (és nem csak veleszületett, hanem fejleszthető) képessége. Ahhoz azonban, hogy azt a megfelelő tudatossággal éljük meg, nem elég Istent szeretni, félni is kell őt. Ezt pedig csak úgy érhetjük el, ha megtanuljuk, hogy miként közeledjünk hozzá és azt, hogy Ő milyen elvárásokat támaszt felénk. Ennek megismeréséhez a Tóra biztosítja a kereteket.

Elul hónap spirituális szolgálata is az istenfélelemben gyökeredzik. Ekkor sorra veszük, hogy milyen mértékben sikerült valóra váltani az elmúlt évre vonatkozó kötelezettségeinket, és a hiányosságokat figyelembe véve megbánást, azaz *tsuvát* gyakorlunk.

A *tsuva* azonban nem a terméketlen agonizálást kívánja meg tőlünk, hanem az újrakezésbe vetett hitet és reményt. Saját múltbéli hiányosságaink belátása éppen arra szolgál, hogy észrevegyük: tengernyi lehetőség áll még előttünk önmagunk javítására, a Tóra-tanulásra, s ezek által az Istenben való hitünk elmélyítésére.

Kovács Jichak rabbinövendék

¹ 5Mózes 17:18-19.

ZSTSZ
ZSIDÓ TUDOMÁNYOK
SZABADEGYESÉME

JUDAIZMUS GYORSTALPALÓ
2018.08.26. vasárnap (17:40-18:40)

**Zsidó filozófusok:
a középkor úttörői**

Megyeri Jonatán előadása

Imaidők a következő hétre:

Talmud Egylet – Sász Chevra Zsinagóga (VI., Vasvári Pál u. 5.)

Vasárnap-péntek: 8.00 Reggeli ima

Vasárnap-csütörtök: 19.35 Délutáni-esti ima (a Keren Or-ban, Károly krt. 20.)

Péntek: 18.30 Miért tiltja a Tóra a keveréseket (hús-tej, gyapjú-len)?

(Oberlander Báruch rabbi előadása); 19.30 Kábálát Sábát, majd Kidus és vacsora

Szombat: 8.45 Hetiszakasz-tanulás, 9.15 Reggeli ima, majd Kidus

19.10 Délutáni ima, majd *szeudá slisit*

Óbudai Zsinagóga (III., Lajos utca 163.)

Hétfő-péntek (munkanapokon): 6.30 Reggeli ima

Péntek: 19.00 Tanulás

19.30 Kábálát Sábát, majd Kidus

Szombat: 9:15 Hetiszakasz a kabbala tükrében

10.00 Reggeli ima, majd Kidus

Velem és a Rebbével történt

A múlt kijavításának művészete

Az áldott emlékű lubavicsi rebe, Menachem Mendel Schneerson rabbi minden évben írt egy, a közelgő újévre felkészítő levelet „Népünk, Izrael fiainak és leányainak, szerte a világon” címmel. Alább egy ilyen levél szabad fordítását olvashatják.

Isten kegyelméből

5738. elul 18. (1978. szept. 20.)

Brooklyn, N.Y.

*Népünk, Izrael fiainak és leányainak, szerte a világon
Üdvözet és Áldás!*

Ezen év kezdetén említettük, hogy különleges jelentőséggel bír ez az esztendő, mert szökőév és egyben a 19 éves ciklus lezárása (*máchor kátán*) is.

A szökőév alapvető célja, hogy pótolja a holdévek és a napévek hosszának eltéréseiből adódó hiányt, és biztosítsa, hogy az ünnepek az év megfelelő szakaszában köszöntsenek be (pl. peszách tavasszal stb.).

Egy mélyebb értelmezés szerint a Hold járásán alapuló naptárunk („A zsidók a Hold alapján számolják az éveket”) egyben szimbólum és periodikusan ismétlődő emlékeztető is arra, hogy a zsidóknak Isten adta képessége van azon napok kijavítására, melyeket – bármilyen okból kifolyólag – a zsidóság, a Tóra és a parancsolatok szempontjából nem használtak ki teljes mértékben. Továbbá, ha valakinek a viselkedése kívánivalót hagyott maga után, legyen szó helytelen gondolatokról, szavakról vagy tettekről, akkor zsidóként képes arra, hogy a megfelelő elszántsággal és eltökéltséggel teljes mértékben kijavítsa a múlt minden hibáját és

tevédesét, egyetlen elhatározással és egyetlen pillanat alatt.

Ebben nyilvánul meg a megtérés, a *tesuvá* különleges és mindenekfelett álló tulajdonsága, mellyel a Tóra parancsolatai felett áll, hiszen azok teljesítése

teni a megfelelő alapot a jövő számára.

Elul hónap természetesen a megtérés hónapja, melynek célja, hogy a zsidók az elmúlt évben elkövetett vétkeik kijavításával és mulasztásaik korrigálásával

lentmondás ez ügyben, hiába igényel a megtérés szigorú önvizsgálatot és őszinte megbánást, hiszen az a tény, hogy az Örökkévaló megajándékozta a zsidókat az egyetlen pillanat alatt teljesíthető megtérés lehetőségével és erejével, továbbá meg is ígérte számukra, hogy visszatérésük mindig elfogadásra talál, önmagában is ok a kitörő öröme.

Ezért, amikor egy zsidó elhatározza, hogy megtér, és ezt örömmel teszi, akkor elmúlnak a szorongásai, még azok is, melyeket korábbi tettei miatt érzett, mert „az öröm áttöri a határokat”. Minden esetben igaz a mondás, mely szerint „semmi sem állhat a megtérés útjában” és ez csak tovább növeli a megtérés kapcsán érzett örömet.

Mivel az „Örökkévaló viszonozza a kegyességet”, méghozzá a legbőkezebb módon, az isteni áldások korlátlan, túlaradó mértékben hullanak ránk, és ezért biztosra vehető, hogy az Elul hónapban meghozott elhatározások mind teljes mértékben valóra válnak. Ez is hozzájárul a „*ktivá vöchátimá tová*” (jó beíratást és bepecsételést) jókívánság beteljesedéséhez az eljövendő új esztendőben, mindannyiunk és egész Izrael számára.

„Isten csodákat tesz” – ezen általános áldás része az a biztosíték, mely szerint a zsidó nép a száműzetés idejének végéhez közeledve megtérést gyakorol, amikor egy pillanat alatt, azonnal eljön megváltásuk.

Tisztelettel és a *ktivá vechátimá tová* áldásával kívánok jó és édes évet mind anyagiakban, mind lelkieken.

Menachem M. Schneerson

A Rebbe a hozzá érkezett leveleket és kéréseket olvassa a ros hásaná előtti napon apósa sírjánál.

Az elolvasott leveleket széttepi és a 6. rebbe sírjára szórja.

mind meghatározott időt igényel.

Például az első micva, melyet a parancsolatokra kötelezett embernek meg kell tennie, az égi királyság jármának, azaz Isten uralmának elfogadása – *kábálát ol málchut sámájim*, mely a parancsolatok magunkra vállalásának előfeltétele és alapja. Ezt a micvát a Smá Jiszráel recitálásával teljesítjük, az ima szavainak pontos és szándékkal való elmondásával, megfelelően összpontosítva. Ez pedig időt vesz igénybe.

Azonban a megtérés, ahogy fent említettük, abban is különleges, hogy egy pillanat alatt teljesíthető.

A megtérés felülemelkedik az időn és a fizikai világon, és egy pillanat alatt képes megváltoztatni a múltat, és megterem-

sával visszatérjenek gyökerükhöz és valódi lényegükhöz. Elul hónapon belül pedig az utolsó 12 nap erre a legmegfelelőbb, amikor minden egyes nap az év egyes hónapjainak felel meg.

Így tehát, ha ez az a periódusa az évnek, melyet a hibáink megtérés általi kijavításának szentelünk, akkor még inkább igaz ez a szökőévben ránk köszöntő Elul hónapra, különösen pedig arra, mely egy teljes ciklust zár le.

Az is érthető, hogy mivel a „Szolgáljátok az Örökkévalót örömmel” írásvers értelmében a Tóra minden parancsolatát örömmel kell betartanunk, a megtérés micváját is őszinte vidámsággal kell teljesítenünk, különösen, hogy a *tesuvá* az öszszes micva felett áll.

Egyértelmű, hogy nincs el-

Kóser konyha Cukkinis- krumplis kugli

Tejes, gluténmentes

5 közepes méretű cukkini
2 közepes krumpli
1 nagyobb hagyma
6 tojás
2 ek. étolaj
Só és bors, ízlés szerint
¼ kk. szárított bazsalikom
1 pohár reszelt sajt
A tetejére: néhány kanál
szezámag (elhagyható)

A krumplit megpucoljuk, nagy lyukú reszelőn lereszeljük, a cukkinit szintén lereszeljük. 6-8 percnyi állás után a levét kinyomkodjuk (ezt a levét később zöldségleveshez adhatjuk). A tojásokat egyenként pohárba ütjük, és minden oldalról megvizsgáljuk. Amennyiben vércseppet találunk a tojásban, úgy kidobjuk, és a következő tojás felütése előtt kiöblítjük a poharat. A tojásokat a reszelt zöldséghez adjuk az olajjal és a fűszerekkel együtt, a végén pedig a reszelt sajtot is a keverékhez adjuk, és alaposan összeforgatjuk. Egy tűzálló tálat olajjal kikenünk, a cukkinis keveréket egyenletesen elterítjük a tálban, majd megszórjuk a szezámaggal. 220 fokos sütőben 30 perc alatt megsütjük, a sütés utolsó néhány percében átkapcsolhatunk grillre, hogy kissé megpiruljon a kugli teteje.

Generációk sorának tanítója: Jozsef Káro rabbi

„A teremtés 5325. évében Velencében jelent meg r. Jozsef Káro (mh. 5335) nagy műve: a Sulchán Áruch, a zsidó élet törvényeinek terített asztala. ... a maga magasztos erkölcsi felfogásával az élet minden napjának minden jelenségére, minden kicsinyesnek látszó megnyilvánulására is kiterjed és felöleli a zsidó embernek Istenével, önmagával, családjával és embertársaival szemben fennálló és tartozó kötelességeit.” – ezekkel a szavakkal vezette fel Singer Leo várpalotai ortodox főrabbi az általa fordított ún. Kicur Sulchán áruchot, vagyis a Slomó Ganzfried rabbi által írt Sulchán áruch kivonatot.

Újságunk *Kérdezd a rabbit* rovatában olvasóink sokszor találkozhattak már Káro rabbi Sulchán áruchjának címével és a benne foglalt szabályokkal. Az alábbiakban a 463 évvel ezelőtt elkészült mű szerzőjét mutatjuk be.

Korai évek

Jozsef Káro a spanyol inkvizíció idején, 1488-ban született Tolledóban. Családjá a kegyetlen üldöztetés elől elmenekült szülőföldjéről, és városról városra vándoroltak, míg végül Konstantinápolyban letek új otthonra. Jozsef ekkor mindössze négy esztendő volt, első tanítója édesapja, a későbbi nikápolyi rabbi, Efrájim volt.

Jozsefről hamar kiderült, hogy különleges képességekkel van megáldva, fiatal korától kezdve bölcsként tisztelték és sokan fordultak hozzá háláchikus útmutatásért. Miután Drinápolyba (Edirne, Törökország)

Jozsef Káro rabbi sírja Cfáton

költözött, megnősült és megalakította saját iskoláját. Valószínűleg itt ismerkedett meg a zsidó misztikával, a Kabbalával.

Élet a Szentföldön

Első felesége korai halála után újranősült (majd később, ismét megözvegyülve 80 év felett harmadszor is megházasodott) és több rövid kitérővel a Szentföldre költözött. Cfáton telepedett le, a kabbalisták városában. Itt hamar a Bét Din tagja lett, és amikor a rabbinikus bíróság vezetője, Jáákov Béráv rabbi 11 évszázad után felelevenítette a rabbinikus felavatás, a szmichá intézményét, Jozsef Káro lett az egyik első, akit rabbivá avattak.

Jozsef rabbi cfáti jesivájába tömegével érkeztek a tanítványok. Jáákov Béráv rabbi halála után került a bét din élére. Hamarosan Izrael földjén és a diaszpóra számára is ez lett a legfontosabb és általánosan elfogadott vallási bíróság: nem volt olyan, nagy horderejű kérdés, amiben ne a cfáti bét din döntése lett volna a mérvadó. Jozsef Káro rabbi egy egész generáció vezetője lett. 1575-ben bekövet-

kezett haláláig nem pihent: tanított, tanult és ellátta teendőit a cfáti rabbinikus bíróság élén.

Bár leginkább a fentebb már említett Sulchán áruch szerzőjeként ismert, valójában a zsidó élet több más területéről is írt műveket, melyek között kabbalisztikus tanítások éppúgy megtalálhatóak, mint a talmudi magyarázatok vagy éppen a zsidó etikával foglalkozó írások.

Terített asztal

A *Sulchán áruch* (Terített asztal) napjainkig a legmeghatározóbb törvénykönyv, ami a betérés mikéntjéről éppúgy ad útmutatást, mint az étkezés közbeni viselkedés szabályairól. A mű

Jozsef rabbi aláírása

négy részre oszlik: *Orách chájim* (mindennapi étellel, az élet körforgásával és ünnepekkel foglalkozó előírások), *Jóre deá* (ez többek között a kóser vágás és a mikve szabályait foglalja össze), *Éven háezer* (ez tartalmazza a házasság, válás, gyereknemzés és más kapcsolódó témák szabályait) és a *Chósén hámispot* (pénzügyi szabályozást és a zsidó joggyakorlás szabályait ismerteti). A mű alapjául Jozsef rabbi egy korábbi műve a Bét Jozsef szolgált, mely *Jákob ben Áser* (1269–1343) *Árbá turim* című művének magyarázatait tartalmazza.

(Moshe Miller írásai nyomán)

Gut Sábesz – megjelenik hetente

Kiadja a Chabad-Lubavics – Zsidó Nevelési és Oktatási Egyesület / Published weekly by Chabad-Lubavitch – The Jewish Heritage Center of Hungary
1052 Budapest, Károly körút 20.

Telefon: +36-1-268-0183
www.zsido.com / info@zsido.com
Felelős kiadó: Oberlander Báruch rabbi
Főszerkesztő: Steiner Zsófia

A kiadvány szent szövegek részleteit és magyarázatait tartalmazza. Kérjük, ne dobja el!

Munkatársak: Golubovics Martina,
Dénes Anna, Kovács Jichák, Molnár Zsófia
Nyomdai előkészítés: Juhász Valéria
ISSN 1416-4604

